



Päiväys
20.5.2025

Diaarinumero
218/03.04.04.04.19/2024

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

20.5.2025

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **27.5.2025**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 20.5.2025 nro 614/2025, valitus ympäristölupa-asiassa, ympäristöluvan muuttaminen kiinteistöllä 286-424-6-442, Kouvola.

Toiminnanharjoittaja

Lukkarin Maatila Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **20.5.2025 – 26.6.2025** hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **26.6.2025**.



20.05.2025

Dnro 218/03.04.04.19/2024

Asia Valitus ympäristöluvan muuttamista koskevassa asiassa

Valittajat [REDACTED] asiakumppaneineen

Toiminnanharjoittaja Lukkarin Maatila Oy

Päätös, josta valitetaan

Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaosto 17.1.2024 § 3

Asian aikaisemmat vaiheet

Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunta on päätöksellään 3.4.2019 § 36 hylännyt [REDACTED] ja asiakumppaneiden vaatimuksen, joka on koskenut kiinteistöllä 286-424-6-442 sijaitsevan Lukkarin Maatila Oy:n sikalan ympäristöluvan 5.9.2012 § 104 muuttamista. Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunta on katsonut, ettei sikalan ympäristölupaa ole tarvetta muuttaa. Perusteluinaan Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunta on todennut muun ohella, että ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaiset luvan muuttamisedellytykset eivät ole täyttyneet.

Vaasan hallinto-oikeus on 11.1.2021 antamallaan päätöksellä numero 21/0001/3 hylännyt [REDACTED] ja asiakumppaneiden valituksen. Hallinto-oikeus on päätöksessään todennut muun muassa, että toimintaa kokonaisuutena arvioiden hajuhaitta ei poikkea olennaisesti siitä mitä lupaa myönnettäessä vuonna 2012 on arvioitu.

Korkein hallinto-oikeus on 10.6.2022 antamallaan päätöksellä taltionumero 27 (KHO:2022:67) kumonnut hallinto-oikeuden ja Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätökset siltä osin kuin päätöksissä on katsottu, ettei sikalan toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkea ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla olennaisesti ennalta arvioidusta ja palauttanut asian sanotuilta osin ympäristönsuojeluviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi. Lisäksi korkein hallinto-oikeus on hylännyt valituksen niiltä osin kuin se on koskenut luvan muuttamista parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä koskevan

ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella. Korkein hallinto-oikeus on katsonut muun ohella, että Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunta ei ollut huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä ja sen olisi tullut osaltaan huolehtia hajupäästöjen selvittämisestä sen toteamiseksi, aiheutuiko sikalan toiminnasta hajuhaittaa, jota voitiin pitää erityisesti naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana rasituksena.

Valituksenalainen päätös

Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaosto on päättänyt, että Lukkarin Maatila Oy:n sikalan ympäristölupaa ei muuteta. Lukkarin Maatila Oy:n sikalan toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei suoritettujen hajuselvitysten perusteella poikkea ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla olennaisesti ennalta arvioidusta. Lukkarin Maatila Oy:n ympäristölupaa ei ole tarvetta muuttaa.

Ratkaisun perusteluja

Hajuhaittojen selvittäminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ajalla 1.3.–31.8.2023 selvittänyt sikalan toiminnasta aiheutuvia hajuhaittoja hajumittaukseen perustuvan hajumallinnuksen sekä sikalan naapurikiinteistöissä suoritettujen subjektiivisten hajuseurantojen avulla.

Hajumallinnuksen suorittanutta yritystä voidaan pitää riittävän asiantuntemuksen omaavana sekä sikalarakennuksen poistoilmanvaihdesta tehtyjä hajumittauksia lähtökohtaisesti luotettavina ja riittävänä lähtökohtana hajumallinnuksen tekemiselle.

Sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden tekemät hajupäiväkirjaseurannat ovat subjektiivisia ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Epävarmuustekijät johtuvat siitä, että hajua aistittaessa (asteikolla 1–5) eri ihmiset voivat kokea saman hajun lievempänä tai voimakkaampana. Sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden laatimissa yksilöllisissä hajuaistimuksissa ei ole seurantamenetelmästä johtuen karsittu asteikon 1–5 ääripäitä pois kuten virallisessa hajupaneelissa (SFS-EN17325) ja sikalan hajumallinnuksen mittauksessa on tehty. Lisäksi sääilmiöt ja tuuli saattavat aiheuttaa suurta vaihtelua hajun esiintymiseen sikalan naapurikiinteistöjen alueilla.

Hajuhaittojen selvittämisessä on huomioitava myös hajuselvitysten mittaus- ja tekoajankohdat. Sikalalla tehty hajumittaus sekä osittain naapurikiinteistöjen asukkaiden itse suorittamat hajuseurannat ajoittuivat kesäajalle, jolloin sikalan poistoilmanvaihto hajumallinnuksen raportin mukaan toimi täydellä teholla. Koska sikalan ilmanvaihdon pienentämisestä talviaikana seuraa pienempi hajupäästö ulos, vuositasolla sikalasta ympäristöön leviävän hajun voidaan olettaa jäävän vielä hajuselvityksissä saatuja arvoja pienemmiksi.

Sikalan hajun leviämisessä kaikkiin ympäristöluvan muuttamista vaativiin sikalan naapurikiinteistöihin (11 kappaletta) on huomioitava, että viisi (5) sikalan naapurikiinteistöä yhdestätoista palautti hajuseurantalomakkeet kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viidestä palautetusta hajuseurannasta vain kolmessa omaan hajuaistiin perustuvan asteikon hajuarvo 5 ylittyi.

Lähtökohtaisesti pieni palautettujen hajuseurantojen määrä (viisi kappaletta yhdestätoista) ja subjektiiviset hajuseurannat, joissa vain osassa (kolmessa viidestä) hajuarvo 5 ylittyi, eivät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen arvion mukaan riittävästi tue sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden vaatimusta siitä, että Lukkarin Maatila Oy:n ympäristölupaa tulisi muuttaa.

Hajuhaitan kohtuuttomuuden arviointi

Hajuhaitan kohtuuttomuuden arviointiin vaikuttaa muun muassa hajun jatkuvuus, pysyvyys, säännöllinen tai sattumanvarainen toistuminen sekä hajun vuorokautinen tai vuodenaikainen ajoittuminen.

Sikalasta koneellisen ilmanvaihdon kautta tulevan hajun voidaan olettaa olevan suhteellisen samansuuruista siten, että talviaikana sikalan ilmanvaihdon ollessa puolitehoilla, on ulkoilmaan leviävän hajun määrä kesäaikana ulkoilmaan leviävää hajua vähäisempi. Sen sijaan sääolosuhteista, varsinkin tuulen suunnasta ja voimakkuudesta riippuen, hajun esiintyminen sikalan naapurikiinteistöjen alueella ei ole jatkuvaa tai voimakkuudeltaan samansuuruista.

Hajun kohtuuttomuuden arviointi ei ole yksiselitteistä, koska hajun kohtuuttomuutta tulee arvioida vuotuisen ajanjakson perusteella lyhyemmän ajanjakson sijaan. Lisäksi voidaan olettaa, että vuositasolla sikalan hajupäästöt naapurikiinteistöjen alueella jäisivät haitaltaan suoritettua puolen vuoden seuranta-ajanjaksoa vähäisemmiksi.

Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuojan hajupäästö on mallinnettu kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen mukaisesti, eivätkä rajahajuarvot ylity vuositasolla sikalan naapurikiinteistöjen alueilla. Lisäksi tulee huomioida, että hajuhaitan hyväksytty yksikkö 5 hy/m³ on annettu hajun leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamista varten, josta seuraa, ettei sen soveltaminen yksittäisen hajuaistimuksen kohdalla ole suoraan vertailukelpoinen ja luotettava mittari hajuhaitan kohtuuttomuutta arvioitaessa.

Rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa tulee huomioida, että voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa Anjalankosken taajamayleiskaavassa (hyväksytty Anjalankosken kaupunginhallituksessa 24.3.2003 § 18 ja tullut voimaan 20.1.2004) sikalan alue on osoitettu maatalousalueeksi (MT). Merkinnällä osoitetaan maatalouteen hyvin soveltuvia, maaperältään,

ilmastoltaan ja maatilojen tilarakenteen kannalta parhaita alueita, yleisimmin peltoalueita sekä joissakin tapauksissa niihin liittyviä metsäalueita. Tarkoituksena on ominaisuuksiltaan parhaiden viljelyalueiden pitäminen nykyisessä käytössään. Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuoja lantaloineen sijoittuu kaavan osoittamalle MT-alueelle ja toiminnanharjoittamiselle on voimassa oleva ympäristölupa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ *asiakumppaneineen* on vaatinut päätöksen kumoamista ja asian palauttamista Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Hajuhaitan todentamista ja toimenpiteitä asiassa ei ole tehty korkeimman hallinto-oikeuden 10.6.2022 asiasta antaman päätöksen mukaisesti. Hallinto-oikeuden on kirjattava päätökseen, että asiassa voidaan soveltaa eläinsuoja-asetusta (138/2019). Haitankärsijöille muodostuu nykytilanteessa laissa kielletty kohtuuton seuraus, joka vaatii korjausta. Asukkaat ovat todistaneet sallitun hajurajan ylittymisen useilla seurannoilla sekä viihtyvyshaitasta olemassa olevilla kymmenien ihmisten omakohtaisilla kokemuksilla.

Lähin haitankärsijän kiinteistö sijaitsee 215 metrin etäisyydellä sikalasta, vaikka etäisyyden tulisi olla 250 metriä, jotta ongelmilta vältytään. Tämä perustuu tutkittuun parhaaseen tietoon ja koskee hajun osalta myös Lukkarin sikalaa.

Sikalan hajun leviämismallinnuksessa hajua on käsitelty hajupitoisuuden 98. prosenttipisteenä. Valituksenalaisen päätöksen mukaan hyväksyttävänä tasona käytetty hajukynnys ei ylitä asuinalueella. Tämä ei tarkoita, etteikö asuinalueella esiintyisi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä määriteltyä hajua. Asiassa on jäänyt perusteltu epäily siitä, että Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaoston esittelijä ei ole ymmärtänyt mitä hajupitoisuuden 98. prosenttipiste tarkoittaa.

Toiminnanharjoittajan sikalalla 10.8.2023 tekemää yhtä mittausta ja sen perusteella tehtyä mallinnusta ei voida pitää riittävänä osoittamaan, ettei asuinalueella olisi selvästi tunnistettavaa häiritsevää hajua yli kaksi prosenttia vuoden tunneista ja ettei asuinalueella esiintyisi naapurussuhdelain 17 §:ssä kiellettyä hajua. Suoritettu mittaus poikkeaa oleellisesti vastaavilla sikaloilla tehdyistä tutkimuksista, joissa ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaista viihtyvyshaittaa aiheuttava haju on todennettu yltämään 250 metrin etäisyydelle sikalasta. Leviämismallinnuksesta ei ilmene lyhytkestaisen voimakkaan 5 hy/m³ hajun todellista ajallista kestoa prosentteina vuoden tunneista asuinalueella.

Asukkaat tekivät 1.3.–31.8.2023 hajuhavaintoja ympäristönsuojeluviranomaiselta tulleen pyynnön ja ohjeiden mukaisesti. Asukkaiden tekemä seuranta on valituksenalaisessa päätöksessä hylätty, koska on ollut kyse subjektiivisista kokemuksista. Asukkailla ei ole edellytetty muita mittauksia, eikä asukkailla ole käytettävissä muita menetelmiä kuin hajuhavaintojen tekeminen. Ympäristötarkastaja ei ole käynyt paikalla kertaakaan.

Asian valmistelijan Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaoston kokoukseen tekemä esitys ei vastaa asioiden kulkua. Asukkaiden tärkeimpiä asioita ei kokouksen esityslistan ja pöytäkirjan mukaan ole käsitelty eikä kirjattu pöytäkirjaan. Hajuraportin puutteet ja oikeanlainen tulkinta ovat jääneet käsittelemättä kokouksessa. Mittausraportista on toimitettu Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaoston käsittelyyn alkuperäisestä raportista poikkeava raportti, jossa sikojen määrää ja niiden kasvatusosastoja on muunneltu. Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaoston pöytäkirjasta ei selviä miten sikojen vähentäminen sikalasta hajun seurantajaksolla ja mittauspäivänä on huomioitu asuinalueen hajumäärässä ja miksi sikalasta poistettujen sikojen määrää ei ole todennettu, vaikka asukkaat ovat antaneet siitä palautetta kaupungille kesäkuussa 2023. Toiminnanharjoittaja on muuttanut arviotaan jälkikäteen antamastaan sikojen määrästä, mikä voi herättää epäluottamusta koko mittaukseen. Sikalalla olosuhteet vaihtelevat jatkuvasti ja niitä voidaan myös säätää ja hajuun voidaan vaikuttaa esimerkiksi sikojen ruokinnalla. Sikalasta touko-kesäkuussa poistetut siat ovat vaikuttaneet oleellisesti hajuhaittaa alentavasti asuinalueella seurantajaksolla. Raportin laatinut yritys on puhelinkeskustelussa kertonut, että hajuun vaikuttavia lähtötietoja ei ole tarkistettu ennen mittautusta, vaan tiedot ovat perustuneet toiminnanharjoittajan antamiin tietoihin. Lisäksi käytössä olevista sikalan osastoista on erilainen tieto molemmissa raporteissa. Koska on olemassa kaksi erilaista raporttia, jää perusteltu epäily siitä, että mittaja ei ole tiennyt eikä luotettavasti tarkistanut sikojen tai mittaamiensa osastojen määrää eikä niiden vaikutusta eri osastoilta tuleviin hajukaasuihin. Vaihtoehtona voidaan todeta, että raporttia on muutettu jonkun muun kuin mittajan toimesta.

Haju on ollut voimakkainta asuinalueella maaliskuussa, ja se on vähentynyt hyvissä ajoin ennen mittausajankohtaa. Seurantajakson ja toiminnanharjoittajan teettämän hajumittauksen jälkeen hajut ovat elokuun puolenvälin jälkeen jälleen palautuneet voimakkaiksi, häiritseviksi ja selvästi tunnistettaviksi sianulosteen hajuiksi asuinalueelle. Asukkailla ei ole ollut etukäteen tietoa mittauspäivästä.

Tutkimusraportin mukaan toiminnanharjoittaja on tutkimuksen toimeksiantaja. Kouvolan kaupunki on vastuussa asioiden hoidosta ja heiltä olisi edellytetty valvontaa asioiden etenemisessä luotettavan lopputuloksen saamiseksi.

Sikalalla tehty näytteenotto on suoritettu päivänä, jolloin asuinalueella ei haissut ollenkaan ja tuulet ovat puhaltaneet pois päin asutuksesta. Sikalasta oli lisäksi poistettu sikoja (yli 300 sikaa) ennen näytteenottoa.

Koska hajujen ääripää on otettu tuloksista pois ei kaikkein voimakkainta hajua ole huomioitu. Juuri voimakkaimman hajun esiintyessä myös naapurikiinteistöillä havaitaan eniten kohtuutonta hajua.

Hallintolain 23 §:n mukaan selvitykset tulisi tehdä viivytyksettä. Ei ole hyväksyttävää, että asukkaat joutuivat odottamaan mittauksia 14 kuukautta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä. Mittaustulos olisi ollut lisäksi toisenlainen, jos mittaus olisi suoritettu viivytyksettä. Vuoden 2023 maaliskuuhuhtikuussa sikalassa oli normaalia toimintaa ja häiritsevää hajua oli asuinalueella vähintään yli 200 tuntia jo kahdessa kuukaudessa. Valittajat ovat viitanneet perustuslain 21 §:ssä oikeusturvasta säädettyyn.

Hajunäytteet olisi pitänyt ottaa luotettavan mittaustuloksen saamiseksi siellä missä hajuvalituksia esiintyy ja useista mittapisteistä. Toiminnanharjoittajan teettämässä raportissa toimintamalli on poikkeuksellinen eikä se täytä luotettavan tutkimuksen kriteerejä, vaikka onkin tehty näennäisesti oikein. Valittajat eivät ole pyynnöstä huolimatta saaneet toiminnanharjoittajan vastinetta nähtäväksi ennen kokousta, ainoastaan hajumallinnuksen. Julkisuuslain perusteella asiakirjat olisi pitänyt näyttää.

Ammoniakkimittauksia kaupungille annettavaa selvitystä varten on tehnyt henkilö, joka on toiminut toiminnanharjoittajan oikeusavustajana, eikä hän näin ollen ole puolueeton asiaa hoitamaan. Korkein hallinto-oikeus on todennut, että lautakunnan tulee vastata mittauksista.

Se, että sikalasta ei koskaan järjestetty rakennuslain mukaista naapurien kuulemista, jossa asukkaat olisivat voineet kommentoida muun muassa sikalarakennuksen etäisyyttä haitankärsijöiden kiinteistöihin on aiheuttanut tilanteen, jossa haitat ovat suurempia kuin lupaa myönnettäessä on arvioitu. Mahdollisessa kiinteistön myyntitilanteessa myyjä joutuu kertomaan sianlannan hajusta asuinalueella. Tämä on kiinteistön arvoa alentava asia.

Seurantajakson aikana hajuhaitat olivat voimakkaimmat asuinalueella maaliskuuhuhtikuussa, jolloin sikalassa oli vielä normaali toiminta ja sikoja sikalassa oli tuolloin 994. Seurantajaksolla hajuhaittaa havaittiin Jokisillantien yhdellä kiinteistöllä 399 tuntia. Todellisuudessa tuntimäärä oli suurempi, koska kenelläkään ei ole mahdollisuutta seurata hajua tunnin tarkkuudella puolta vuotta keskeytymättä mukaan lukien yöaika. Edellä mainittu hajumäärä on 4,55 % häiritsevää hajua puolen vuoden aikana. Kun huomioidaan sikalasta poistettujen sikojen hajuun vaikuttava tekijä toukokuusta eteenpäin sekä muut mainitut tekijät seurannassa, voidaan raja-arvon ylittymistä pitää varmana erityisesti [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöillä sekä [REDACTED] kiinteistöllä. Hajuhaitat ylittivät häiritsevän hajun tason, jolloin haju on voimakasta ja sen aiheuttaja on selkeästi tunnistettavissa. Asukkaiden hajuseurantaa on kertynyt jo kymmenen vuoden ajalta. Voimakkaat häiritsevät hajut on yksiselitteisesti todettu varsinkin lähimmillä kiinteistöillä. Hajua vähentävän tekniikan käyttöönotto on kirjattava velvoittavana.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaosto on antanut lausunnon, jossa on esitetty valituksen hylkäämistä.

Mittauspäivän eläinmäärän korjaaminen oikeaksi raporttiin ei ole aiheuttanut muutosta itse raporttiin eikä asian käsittelyyn. Sikalan tarkat kulloisetkin sikamäärät ovat tarkistettavissa sikarekisteristä. Sikojen lukumäärän vaihtuvuus kuuluu sikalan normaaliin toimintaan.

Ennen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksentekoa suoritettiin kuuleminen sekä hajuseurantajaksoa 1.3–31.8.2023 koskevista että päätökseen vaikuttaneista ja johtaneista hajutiedoista siten, että toiminnanharjoittajaa kuultiin sikalan naapureiden suorittamista hajukirjanpidoista. Kuulemisen jälkeen valituksen tehneille sikalan naapurikiinteistöjen omistajille annettiin mahdollisuus esittää muistutuksia ja mielipiteitä sikalan hajun leviämistä koskevasta hajumallinnuksesta. Hajukonsultin valinta on toteutettu normaalin käytännön mukaisesti. Viranomainen velvoittaa toiminnanharjoittajaa suorittamaan tarvittavat selvitykset kustannuksellaan ja viranomainen katsoo, että selvityksen laatijalla on riittävät referenssit työn tekemiseen.

Lukkarin Maatila Oy on antanut vastineen, jossa on esitetty valituksen hylkäämistä.

Valittajat ovat perustaneet raportin luotettavuuteen liittyvät väittämänsä mittausraportin luonnoksessa sekä lopullisessa raportissa esiintyneeseen eroon sikalassa olleiden sikojen määrästä. Luonnoksessa esiintyneet sikamäärät perustuivat lähtötiedoissa esiintyneeseen virheeseen, joka korjattiin todellista tilannetta vastaavaksi lopullisessa raportissa. Vastineen liitteenä on esitetty ote sikarekisteristä sekä eläinmääräluetteloita, joiden perusteella Lukkarin Maatila Oy on todennut mittausajankohtana 10.8.2023 eläinmäärän olleen raportissa esitetty ■■■■■ sikaa. Tämä on sikalan keskimääräinen toiminnallinen enimmäiseläinmäärä. Hajupäästöihin liittyvä mittaus on siten toteutettu sikalan toimiessa täydellä kapasiteetilla. Mittausajankohta on sijoitettu valvontaviranomaisen kanssa ennalta sovitusti sellaiseen ajankohtaan, jolloin sikalan eläinmäärä ja keskipaino olivat normaali tuotantokierto huomioiden suurimmillaan sekä lämpimään ajankohtaan, jolloin oletettavasti myös hajupäästöt ilmanvaihdon kautta ilmaan olivat voimakkaimmillaan. Mittausajankohtana sikalassa oli sikoja osastoissa 1–5 ja 7. Osasto 6 oli tyhjä tuotantokierto huomioiden. Mittaukset suoritettiin osastoista 1, 3 ja 5. Suurimmat siat olivat osastossa 1 ja pienimmät osastossa 5. Kaikki osastot olivat niiden eläinpaikkamäärään nähden täynnä.

Vastaaville pistekuormituksena käsitettävälle hajupäästöjä koskeville mittauksille sekä niihin perustuville leviämismalleille on tyypillistä, että mittaus suoritetaan kertaluonteisesti sellaisena ajankohtana, jolloin kuormituksen oletetaan olevan suurimmillaan. Näin on toimittu myös tässä tapauksessa. Mittaus sekä sen perusteella laadittu raportti on luotettava sikalan hajupäästöjen selvittämiseksi.

asiakumppaneineen on antanut asiassa vastaselityksen, jossa on muun ohella todettu, että mittaustuloksissa ei ole huomioitu eri ilmansuunnista vaikuttavien tuulien vaikutusta.

Merkintä

Hallinto-oikeudella on ollut asiaa ratkaistessaan käytössään Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 3.4.2019 § 36, Vaasan hallinto-oikeuden päätös 11.1.2021 numero 21/0001/3 sekä niihin liittyvät asiakirjat ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös 10.6.2022 taltionumero 27.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle, tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n (22.6.2022/490) 2 momentin 1 kohdan mukaan lupaviranomaisen on valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta.

Saman pykälän 4 momentin mukaan, jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 tai 3 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on, varattuaan toiminnanharjoittajalle tilaisuuden lausua käsityksensä aloitteesta, määrättävä tarvittaessa toiminnanharjoittaja toimittamaan aloitteen ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys kohtuullisessa määräajassa.

Saman pykälän 6 momentin mukaan pykälässä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan lisäksi 96 §:ää.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain (naapuruussuhdelaki) 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa

hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Asiassa saatu selvitys

Toiminta ja sen sijainti

Lukkarin Maatila Oy:llä on Kouvolan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 5.9.2012 (§ 104) myöntämä toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa enintään 994 lihasian kasvattamiseen.

Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuoja sijaitsee Kouvolassa kiinteistöllä 286-424-6-442. Ympäristönsuojeluviranomaiselle aloitteen tehneiden haitankärsijöiden loma- ja asuinrakennukset sijaitsevat lähimmillään 215 metrin etäisyydellä sikalarakennuksesta. Muut valittajien kiinteistöillä sijaitsevat asuinrakennukset sijaitsevat asiassa saadun selvityksen mukaan yli 270 metrin etäisyydellä sikalarakennuksesta. Sikala sijaitsee yleiskaavassa osoitetulla maatalousalueella. Sikalarakennus sijaitsee korkeusasemaltaan vallitsevien tuulten yläpuolella.

Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan sikalan lannankäsittely tapahtuu lietelannalla, joka johdetaan tilavuudeltaan 2 232 m³:n kokoiseen altapäin täytettävään lietesäiliöön. Lietesäiliön katemateriaalina on lecasora. Lietekuilujen tilavuus on 326 m³. Vanhan sikalan lantaloita ja lietesäiliöitä käytetään tarvittaessa lannan varastointitiloina. Näiden säiliöiden katemateriaalina on betoni ja pelti. Sikalan hajuhaitat minimoidaan käyttämällä uusinta tekniikkaa, sikalan lämmitys on tarkasti ohjattua, ilmastointia säädetään tarpeen mukaan ja ilmanvaihtohormit ohjaavat sikalasta tulevan poistoilman korkealle. Sikalalla on vuonna 2019 otettu käyttöön multaava lietteen levitin sekä Penergetic G-entsyymi lietekuiluissa.

Voimassa olevassa ympäristöluvassa on annettu lannan, virtsan ja jätevesien varastointia ja käsittelyä koskevat lupamääräykset 5–11. Lupamääräyksen 4 mukaan eläinten pito sekä lannan, rehujen ja polttonaineiden kuljetus, käsittely ja varastointi on järjestettävä niin, että toiminnasta ei aiheudu haittaa pinta- ja pohjavesille eikä kohtuutonta haittaa ympäristölle eikä kohtuuttomia tuhoeläinhaittoja. Sikalan ympäristöluvan lupamääräyksen 19 mukaan sikalasta johdettava poistoilma tulee ulkona ohjata riittävän korkealle hajuhaittojen minimoimiseksi. Asiassa saadun selvityksen mukaan sikalan

ilmanvaihto on varustettu suihkuvirtaushatuin (diffuusorit), joiden avulla hajukaasut voidaan johtaa korkeammalle kuin tavanomaisista ilmanvaihtohormeista. Sikalan poistoilmahormit sijaitsevat rakennuksen katolla. Sikalassa on käytössä osastokohtainen ilmanvaihto. Poistoilmapiiput ovat 8,5 metriä korkeita.

Hajuhaitan selvittäminen

Asiakirjoista saadun selvityksen mukaan Kouvolan kaupungin ympäristötarkastaja on asian aikaisemmassa vaiheessa käynyt alueella 19.7.2018, 10.8.2018 ja 2.5.2019 sikalasta aiheutuvan hajuhaitan johdosta. [REDACTED] asiakumppaneineen on esittänyt hajupäiväkirjan Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunnalle 15.11.2018 tekemässään aloitteessa. Vuoden 2018 heinäkuun hajuseurannassa on esitetty, että voimakasta sian lannan hajua on esiintynyt aina, kun tuulen nopeus on ollut alle 2,6 m/s ja tuulen suunta on ollut 22–158 (koillis-, itä- ja kaakkoistuuli).

Korkeimman hallinto-oikeuden palautettua asian ympäristönsuojeluviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi sikalan naapurikiinteistöjen asukkaat ovat ympäristönsuojeluviranomaisen ohjeistuksella toteuttaneet kuuden kuukauden pituisen sikalan hajuseurannan. Hajuseuranta suoritettiin 1.3.–31.8.2023 ja sitä koskevat lomakkeet toimitettiin yhdelletoista sikalan naapurikiinteistölle, joista viisi kiinteistöä palautti toteuttamansa hajuseurannan lomakkeet. Hajuseurannoissa asukkaiden tuli merkitä ylös sikalan hajun esiintymisen kellonajat sekä arvioida hajun voimakkuutta omaan hajuaistiinsa perustuvalla asteikolla 1–5 luvun 5 tarkoittaessa erittäin voimakasta ja samalla sietämätöntä hajua. Sikalaa lähinnä sijaitsevat kaksi valittajien kiinteistöä eivät palauttaneet lomakkeita.

Voimakasta tai erittäin voimakasta hajua havaittiin eniten kiinteistöillä [REDACTED] (etäisyys sikalasta 280 metriä), [REDACTED] (etäisyys sikalasta 320 metriä) ja [REDACTED] (etäisyys sikalasta 310 metriä). Usean tunnin hajujaksoja havaittiin erityisesti maaliskuussa sekä elokuun loppupuolella. Osittain hajuhavaintoja tehtiin peräkkäisinä päivinä. Hajuhaitat eivät ajoittuneet lietteen levitysaikoihin. Osa kiinteistöistä ei tehnyt seurantaa kaikkina kuukausina. [REDACTED] on seurannan saatteena kertonut, että yöaikaista seurantaa ei ole tehty ja arki-iltapäivinä seuranta on ollut vähäistä. Hajua on kerrottu esiintyvän ilmapvirtausten käydessä sikalalta kiinteistöille päin. [REDACTED] mukaan helteisinä aikoina kiinteistöllä ei voi pitää ikkunaa auki eikä kiinteistöllä voi oleskella, koska haju tulee sisään ja tarttuu muun muassa tekstiileihin.

Sikalassa on suoritettu 10.8.2023 hajumittaus sekä tehty mittaukseen perustuva hajumallinnus hajun leviämisestä sikalan lähialueilla (Lukkarin maatilán hajun leviämismallinnus, 9.11.2023). Mittaukset tehtiin kolmen osaston (1, 3 ja 5) päästölähteistä, eli sikalan poistoilmahormeista prosessien normaalitoiminnan aikana otetuista hajunäytteistä dynaamisen olfaktometrin avulla. Mitatut osastot ovat olleet mittaushetkellä täynnä eläimiä ja eri osastoissa on ollut eri ikäisiä eläimiä jatkuväyttöisen sikalan normaalin tuotantotilanteen mukaisesti siten, että suurimmat eläimet ovat olleet osastossa

1 ja pienimmät osastossa 5. Raportissa esitetty eläinten määrä vastaa sikarekisteri- ja eläinluettelo-otteissa esitettyä. Sikalan seitsemästä osastosta yksi (osasto 6), on ollut mittaushetkellä tyhjillään. Osaston 2 hajupäästönä on mallinnuksessa käytetty osastojen 1 ja 3 mittauksen keskiarvoa ja osastojen 6 ja 7 hajupäästönä osaston 5 mittaustulosta. Ilmanvaihto on mittaushetkellä ollut käytössä normaalin tuotantotilanteen mukaisesti. Hajun esiintyvyyttä alueella on kuvattu eri hajupitoisuuksien 98. prosenttipisteellä.

Mittauksen ja sen pohjalta tehdyn mallinnuksen mukaan lyhyt- tai pitkäkestoisen voimakkaan hajun (5 hy/m^3) 98. prosenttipisteen raja ei ylity sikalan naapurikiinteistöjen alueella. Hajumallinnuksen mukaan voimakasta (5 hy/m^3) lyhytkestoista (30 sekuntia, 2 % vuoden tunneista) hajua esiintyy noin 100 metrin säteellä sikalan ympäristössä. Selkeästi tunnistettavaa hajua (3 hy/m^3) esiintyy noin 150 metrin ja hajukynnyksen ylittävää hajua (1 hy/m^3) noin 250 metrin säteellä sikalasta. Pitkäkestoista (1 tunti, 2 % vuoden tunneista) voimakasta hajua esiintyy noin 50 metrin, selkeästi tunnistettavaa hajua noin 75 metrin ja hajukynnyksen ylittävää hajua noin 150 metrin säteellä sikalasta. Leviämismallilla on tarkasteltu myös hajun leviämisen maksimitilannetta maksimituntikeskiarvona. Enimmillään lyhytkestoista voimakasta hajua voi esiintyä 500 metrin ja pitkäkestoista voimakasta hajua 100 metrin etäisyydellä sikalasta. Tarkastelualueen pitoisuudet laskettiin AERMOD-leviämismallin avulla. Malliin tarvittavat meteorologiset tiedot laskettiin AERMET-laskentamallilla.

Oikeudellinen arviointi

Menettely ja selvitysten riittävyys

Valituksessa on ympäristönsuojeluviranomaisen menettelyn ja selvitysten osalta esitetty muun ohella, että toteutetut selvitykset eivät ole olleet riittäviä, luotettavia ja asianmukaisesti toteutettuja, eikä niitä ole otettu huomioon asiassa tasapuolisesti. Valituksessa on lisäksi tuotu esiin ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa koskevia perusteita ja moitteita. Valittajien mukaan viranomaisen ei ole esimerkiksi käsitelty asiaa viivytyksettä, eivätkä valittajat ole saaneet toiminnanharjoittajan vastinetta nähtäväkseen ennen lupajaoston kokousta. Siltä osin kuin kyse on kanteluluonteisista viranomaisen tosiasiallista toimintaa koskevista seikoista, hallinto-oikeus toteaa, että niiden tutkiminen ei hallintolain 8 a luvun mukaisesti kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Valittajat ovat asiassa kyseenalaistaneet sen, että hajun leviämismallinnuksen tilaajana on ollut Lukkarin Maatila Oy. Valittajat ovat katsoneet, että luotettavan lopputuloksen saamiseksi Kouvolan kaupungin olisi tullut valvoa selvitysten tekoa.

Asian selvittämiseksi lupaviranomainen on edellä kuvatulla tavalla pyytänyt toiminnanharjoittajaa tekemään hajumittaukseen perustuvan hajumallinnuksen sekä alueen asukkaita pitämään hajuseurantaa. Toiminnanharjoittaja on

tilannut hajuselvityksen, jonka on toteuttanut riippumaton yritys. Asukkaat ovat pitäneet omaa hajuseurantaa lupaviranomaisen ohjeistamalla tavalla.

Hallinto-oikeus toteaa, että asianmukainen selvittäminen edellyttää, että ratkaisun perustana oleva selvitys on mahdollisimman luotettavaa ja objektiivista. Lisäksi asiaa on hallintolain 6 §:n mukaan selvitettävä niin, että asianosaisia kohdellaan tasapuolisesti ja että erilaisia lopputuloksia mahdollisesti puoltava selvitys on monipuolisesti käytettävissä. Selvittämisen asianmukaisuuden arvioinnissa huomioon otettavaksi tulee sekä muodollisten menettelyvaatimusten noudattaminen että niiden erityisvaatimusten huomioon ottaminen, jotka liittyvät konkreettiseen asiaan.

Ottaen huomioon edellä sanottu hallinto-oikeus katsoo, että viranomaisen menettelyä on pidettävä ympäristönsuojelulain 89 §:n 4 momentin ja hallintolain 6 luvussa asian selvittämisestä edellytetyn mukaisena. Viranomainen on viime sijassa ollut asiassa vastuullinen siitä, ovatko toimitetut selvitykset riittäviä ja luotettavia ja viranomainen on myös päätöksessään arvioinut, että hajuselvityksen tehnyttä yritystä on pidettävä riittävän asiantuntemuksen omaavana. Viranomainen on myös osana päätöksentekoa arvioinut alueen asukkaiden tekemää hajuseurantaa ja sen merkitystä luvan muuttamisen tarpeen kannalta.

Valituksessa on myös kyseenalaistettu asiassa toteutettujen mittausten ja niiden tekijöiden ammattitaitoisuus ja asianmukaisuus sekä hajumallinnuksen luotettavuus. Valittajat ovat katsoneet muun ohella, että kertaluontoinen mittaus ja sen perusteella tehty mallinnus eivät kuvaa totuudenmukaisesti koko vuonna toiminnasta aiheutuvaa hajua eikä hajumallinnusraportista selviä ilmeneekö selvästi tunnistettavaa häiritsevää hajua yli kaksi prosenttia (2 %) vuoden tunneista.

Hallinto-oikeus toteaa, että asukkaiden suorittamissa hajuseurannoissa kuvattu erittäin voimakas tai sietämätön haju ei ole suoraan vertailukelpoinen mallinnuksessa käytetyn hajuyksikön 5 hy/m^3 kanssa. Mainittua hajuyksikköä pidetään yleisesti hajupäästölähteestä mitattavan häiritsevän hajupitoisuuden raja-arvona. Sikalalla tehdyn hajumittauksen ja sen pohjalta tehdyn mallinnuksen mukaan lyhyt- tai pitkäkestoisen häiritsevän hajun (5 hy/m^3) 98. prosenttipisteen raja ei ulotu sikalan naapurikiinteistöjen alueelle. Näin ollen selvästi tunnistettavaa häiritsevää hajua (5 hy/m^3) ei mallinnuksen mukaan esiinny naapurikiinteistöjen alueella yli kahta prosenttia (2 %) vuoden tunneista.

Hallinto-oikeus viittaa muilta osin hajumittauksen ja sen perusteella tehdyn mallinnuksen toteutustavan osalta edellä hajuhaitan selvittämistä koskevassa kappaleessa esitettyyn ja katsoo, että selvitykset on suoritettu asianmukaisesti. Tehtyä hajumittausta ja -mallinnusta ei ole valituksessa esitetyllä tavalla pidettävä puutteellisenä ja niiden on katsottava sisältävän riittävät tiedot ympäristöluvan muuttamisen tarpeen arvioimiseksi.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan lupaviranomainen on kuullut toiminnanharjoittajaa asiassa ja vastaanottanut toiminnanharjoittajan hankkiman selvityksen asiasta. Toiminnanharjoittajan vastineeseen on liitetty hajumallinnus. Kuulemiskirjeistä ilmenee, että vireillä olevan aloitteen ympäristöluvan muuttamiseksi tehneet ympäristönsuojelulain 43 §:n tarkoittamat asianosaiset kuullaan mahdollisten mielipiteiden esittämisen varalta ennen asian ratkaisemista ja lisäksi on ilmoitettu, että asianosaisella on mahdollisuus tutustua kuulemisen kohteena oleviin asiakirjoihin kirjeessä ilmoitetussa paikassa ja kirjeessä ilmoitettuna ajankohtana. Kun otetaan huomioon kuulemisesta saatu selvitys kokonaisuudessaan, ei asiassa ole syytä katsoa tapahtuneen sellaista menettelyvirhettä, jonka johdosta valituksenalainen päätös olisi kumottava.

Kun otetaan huomioon mitä edellä on lausuttu asian selvittämisestä, hallinto-oikeus katsoo, ettei asian selvittämistä ole pidettävä puutteellisena valituksessa mainitulla tavalla. Lupajaoston on myös katsottava päätöksessään vastanneen riittävällä tavalla valittajien esiin tuomiin seikkoihin.

Luvan muuttamisen tarpeen arviointi

Kyseessä olevalla toiminnalla on voimassa oleva ympäristölupa kyseessä olevalla sijaintipaikalla. Korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä vireille panijoiden valituksen siltä osin kuin se on koskenut luvan muuttamista parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä koskevan ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella, on hallinto-oikeudessa valituksen johdosta kyse siitä, aiheutuuko ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta sellaista hajuhaittaa, joka ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla olennaisesti poikkeaisi ympäristöluvan myöntämisen yhteydessä arvioidusta ja tulisiko toiminnanharjoittajan ympäristölupaa tämän johdosta muuttaa.

Asiassa saadun selvityksen perusteella on ilmeistä, että sikalan toiminnasta aiheutuu valittajina oleville naapureille hajuhaittaa. Merkittävin sikalan hajuhaitta aiheutuu saadun selvityksen mukaan eläinsuojien ilmanvaihtokanavista. Ympäristöluvanvaraisessa eläinsuojatoiminnassa ei edellytetä, että toiminta olisi kokonaan hajutonta tai haitatonta tai että eläinsuojan hajua ei lainkaan esiintyisi häiriintyvässä kohteessa. Myös asiassa tehdyn hajumallinnuksen perusteella sikalan toiminnasta aiheutuu lähialueelle ajoittaista hajuhaittaa. Asiassa ratkaisevaa on kuitenkin, onko hajuhaitan katsottava poikkeavan ennalta arvioidusta siten, että sen voitaisiin katsoa muodostuneen eräistä naapuruussuhteista annetun lain tarkoittamalla tavalla kohtuuttomaksi, ja että ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetyt edellytykset luvan muuttamiselle siten olisivat olemassa.

Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen mukaan (ympäristöministeriön julkaisuja 2021:17) eläinsuojien hajupäästöjen leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamisen hyväksyttävänä hajuhaitan tasona on käytetty arvoa 5 hy/m^3 (hajuyksikkö) 30 sekunnin jaksoissa ja korkeintaan 2 prosenttina vuoden tunneista. Yleisesti tietystä hajupäästölähteestä mitattavan hajun aistittavana raja-arvona pidetään ohjeen mukaan arvoa 1 hy/m^3 ja häiritsevän

hajupitoisuuden raja-arvona 5 hy/m³. Tällöin haju on voimakasta, ja sen aiheuttaja on selkeästi tunnistettavissa.

Asiassa on edellä esitetysti selvitetty sikalan aiheuttamaa hajuhaittaa mittauksilla ja mittausten perusteella tehdyllä mallinnuksella sekä haitankärsijöiden pitämällä hajuseurannalla. Edellä lausutusti nyt puheena olevan hajumallinnuksen mukaan sikalan toiminnasta ei aiheudu valittajina olevien naapureiden asuinrakennuksille 5 hy/m³ tasoista lyhyt- tai pitkäkestoista häiritsevää hajua yli kahta prosenttia vuoden tunneista eikä toiminnasta siten voida mallinnuksen perusteella katsoa aiheutuvan pitkäkestoista tai jatkuvaa voimakasta kohtuuttomana rasituksena pidettävää hajuhaittaa valittajina oleville naapureille. Kolmella hajuseurantaan osallistuneella valittajien kiinteistöllä arvioitiin, että voimakasta tai erittäin voimakasta hajua ilmenee kiinteistöllä erityisesti keväällä ja loppukesällä. Hajuseurannan tulosten perusteella hajuhaitan toistuvuus, esiintyvyys seurantajakson tunneista ja hetkittäinen kesto ei kuitenkaan ole sillä tavoin pitkäkestoista ja jatkuvaa, että hajusta olisi katsottava aiheutuvan näille kiinteistöille kohtuutonta rasitusta, kun lisäksi otetaan huomioon sikalatoiminnasta aiheutuvan hajuhaitan vuodenaikainen vaihtelu.

Kun otetaan huomioon tehdyssä hajumallinnuksessa sekä hajuseurannassa saadut tulokset, paikalliset olosuhteet, toiminnan tavanomaisuus kyseiselle alueelle sekä hajun toistuvuus ja rasituksen kesto, ei toiminnan voida asiakirjoista ilmenevissä olosuhteissa katsoa aiheuttavan naapurussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Hallinto-oikeus katsoo, ettei sikalatoiminnasta aiheutuva hajuhaitta toimintaa asiassa saadun selvityksen perusteella kokonaisuutena arvioiden poikkeaa olennaisesti siitä mitä ympäristölupaa myönnettäessä on arvioitu. Edellä mainituin perustein ympäristöluvan muuttamista koskeva aloite on voitu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa hylätä, eikä valituksenalaista päätöstä ole syytä kumota.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki 43 § 1 ja 3 mom, 83 § 1 mom ja 96 § 1 mom

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kouvolan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **26.6.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reeta-Kaisa Eriksson ja Maria Vapaavuori sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Jenni Korpeinen.

Esittelijä Maiju Sulin

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	ja asiakumppanit, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i>
Jäljennös maksutta	Lukkarin Maatila Oy Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen Kouvolan kaupungin terveydensuojeluviranomainen Kouvolan kaupunginhallitus Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>